

Strid om psykologdekningen i kommunene

Per Halvorsen
journalist

Nora Skjerdingsstad
redaksjonssekretær

Helse- og omsorgsdepartementet tror flere kommuner har tilsatt psykolog enn det SINTEF vil ha det til.

«140 kommuner har ikke psykologårsverk i kommunalt psykisk helseog rusarbeid i det hele tatt.» Det fremgikk av et intervju med forsker Solveig Osborg Ose på psykologtidsskriftet.no 25. november. Bakgrunnen var publisering av SINTEF-rapporten «Kommunalt psykisk helse og rusarbeid 2020 Årsverk, kompetanse og innhold i tjenestene.» Tallmaterialet som ligger til grunn for rapporten, kan tyde på at mer enn hver tredje kommune mangler psykolog i psykisk helse- og rusfeltet.

Tviler på tallene

Statssekretær Maria Jahrman Bjerke i Helse- og omsorgsdepartementet tviler på at SINTEF-tallene gir et korrekt bilde av den kommunale psykologdekningen.

– Våre data tyder på at andelen kommuner som ikke har psykologkompetanse, er langt lavere enn det SINTEF oppgir, sier hun.

Statssekretæren baserer seg på data fra en annen rapport: Helsedirektoratets oversikt over kommuner som hadde mottatt tilskudd til rekruttering av kommunepsykolog før tilskuddsordningen ble avvirket fra 2020. Denne oversikten viser ifølge Jahrman Bjerke at over 90 prosent av kommunene kunne tilby psykologkompetanse ved årsskiftet 2019/2020.

– *Hvordan forklarer du spriket?*

– Det kan være at ekstrabelastninger på grunn av pandemien har gjort det ekstra krevende for kommunene å rapportere på en tilfredsstillende måte. Dette er SINTEF-forskerne selv inne på når de oppgir at over 60 kommuner har unnlatt å rapportere psykologdekningen inn til undersøkelsen, påpeker hun.

– *Kan det være at SINTEF har klart å fange opp at en stor andel kommunepsykologer ansatt på tilskuddsmidler rett og slett har sluttet i løpet av 2020?*

– Det er vanskelig å svare på. Men avstanden mellom våre tall og SINTEFs tall virker stor. Vi jobber nå med å få fram kvalitetssikrede tall gjennom Helsedirektoratet, sier Jahrman Bjerke.

– *Ble tilskuddsordningen avvirket for tidlig da den opphørte ved forrige årsskifte?*

– Nei. Vi mener at kommunene har hatt god tid til å forberede seg på lovkravet som gjelder fra 2020. Rekrutteringstilskuddet var basert på at over halvparten av lønnsutgiftene til kommunepsykologene skulle finansieres av kommunene selv. Kommunene har derfor hatt god anledning til å rydde plass på sine budsjetter for å sikre seg at de kan tilby psykologkompetanse.

Ikke overrasket

– *Det er en vanlig oppfatning at problemene med å rekruttere og beholde psykologer i mindre kommuner først og fremst skyldes mangel på fagmiljøer. Hva er ditt råd til små kommuner som sliter med rekrutteringen?*

– Jeg er ikke overrasket over at noen sliter med å rekruttere fagkompetanse. Det kjenner vi til også fra andre faggrupper. Noe av bakgrunnen for kommunereformen var nettopp å legge til rette for å kunne etablere større fagmiljøer. Kommuner som fortsatt sliter, må samarbeide. Noen har jo klart det. Kommunene må lære av hverandre.

– *Kommuner på Vestlandet har med hell rekruttere fastleger gjennom det såkalte ALIS-prosjektet, der staten bidrar med tilskudd til egne utdanningsstillinger. Vil regjeringen kunne støtte et tilsvarende prosjekt for psykologer?*

– Jeg vil ikke utelukke at legenes erfaringer har overføringsverdi til kommuner som sliter med rekruttering. Det vil vi se nærmere på om et slikt forslag blir spilt inn til oss, sier Jahrmann Bjerke.

I en e-post til Psykologtidsskriftet kommenterer SINTEF-forsker Solveig Osborg Ose de ulike tallene for psykologdekning på følgende måte: «Det er ikke uvanlig at to tallgrunnlag gir noe ulike svar, og jeg har ikke oversikt over rekrutteringstilskudd – kun det kommunene har rapportert i IS-24/8. De ulike datakildene bør ses i sammenheng. Og som presisert: Det er fullt mulig at noen av de 65 kommunene som ikke rapporterte i 2020, har skaffet psykolog, dette vet vi ikke.»